

Datum
2025-12-18

Energimyndigheten

registrator@energimyndigheten.se
samrad.riksintressen@energimyndigheten.se

Yttrande över samråd om förslag till riksintresseanspråk för land- och havsbaserad vindkraft, dnr 2025-208827

Sammanfattande bedömning

Rämshyttans FVOF bedömer att den ökande andelen vindkraft i elsystemet medför ett växande behov av korttidsreglering i vattenkraften. Denna reglering innebär snabba och frekventa variationer i vattenflöden och vattennivåer som har betydande negativa konsekvenser för vattenmiljöer, akvatiska ekosystem och fiskbestånd. Effekterna riskerar i förlängningen att motverka såväl miljöbalkens hänsynsregler som målen enligt EU:s ramdirektiv för vatten samt den nationella omprövningen av vattenkraften.

Därutöver bedömer Rämshyttans FVOF att ytterligare vindkraftsexploatering i området riskerar att allvarligt försämra landskapsbilden och den vildmarkskänsla som utgör grunden för föreningens fiskevård, turism och utveckling av fisket som landsbygdsnäring.

Bakgrund

Vindkraftens elproduktion är väderberoende och varierar kraftigt över tid. För att upprätthålla balans i elsystemet krävs snabb reglerkraft. I Sverige tillgodoses detta i huvudsak genom vattenkraften, som tekniskt har möjlighet att snabbt öka eller minska sin produktion.

Den ökade integrationen av vindkraft har därför lett till att vattenkraften i allt större utsträckning används för så kallad korttidsreglering. Detta skiljer sig från traditionell säsongs- och säsongsbaserad reglering genom att förändringarna sker snabbare, oftare och med större amplitud, ibland flera gånger per dygn.

Datum
2025-12-18

Korttidsregleringens påverkan på vattenmiljöer

Korttidsreglering medför snabba variationer i vattenstånd och flöde, vilket påverkar vattendrag och sjöar på flera sätt:

- Ökad erosion av strandzoner och bottnar, vilket förändrar livsmiljöer och bidrar till grumling.
- Upprepade torrläggningar och översvämningar av strand- och grundområden, vilket försämrar möjligheterna för växter och bottendjur att etablera sig.
- Förändrade temperatur- och syreförhållanden som kan påverka känsliga arter negativt.

Dessa effekter innebär en tydlig försämring av den ekologiska funktionen i reglerade vattenförekomster och även i nedströms liggande vatten.

Effekter på akvatiskt liv och fiskbestånd

Akvatiska organismer är i hög grad anpassade till relativt stabila och förutsägbara hydrologiska förhållanden. Korttidsreglering skapar istället en miljö präglad av återkommande störningar:

- Bottendjur spolats bort eller torrläggs, vilket minskar den biologiska produktionen och födotillgången.
- Strand- och grundzoner, som är avgörande uppväxtområden för fiskyngel, förlorar sin funktion.
- Fiskens lek, romutveckling och yngelöverlevnad påverkas negativt genom snabba vattenståndssänkningar.
- Snabba flödesförändringar kan störa fiskens vandring, beteende och energibalans samt öka risken för direkt dödlighet.

Sammantaget bidrar detta till minskad reproduktion, förändrad artsammansättning och försvagade fiskbestånd, vilket direkt påverkar förutsättningarna för ett långsiktigt hållbart fiske.

Konsekvenser för fisket och landsbygdsnäringar

För Rämshyttans FVOF är fisket inte enbart en naturresurs utan även grunden för lokal rekreation, besöksnäring och landsbygdsutveckling. De ekologiska effekterna av korttidsreglering får därför påtagliga konsekvenser:

- Minskade fiskbestånd leder till sämre fångstmöjligheter för både fritidsfiske och fisketurism.
- Försämrad ekologisk status i vattnen försvårar föreningens arbete med fiskevård och utveckling av attraktiva fiskevatten.

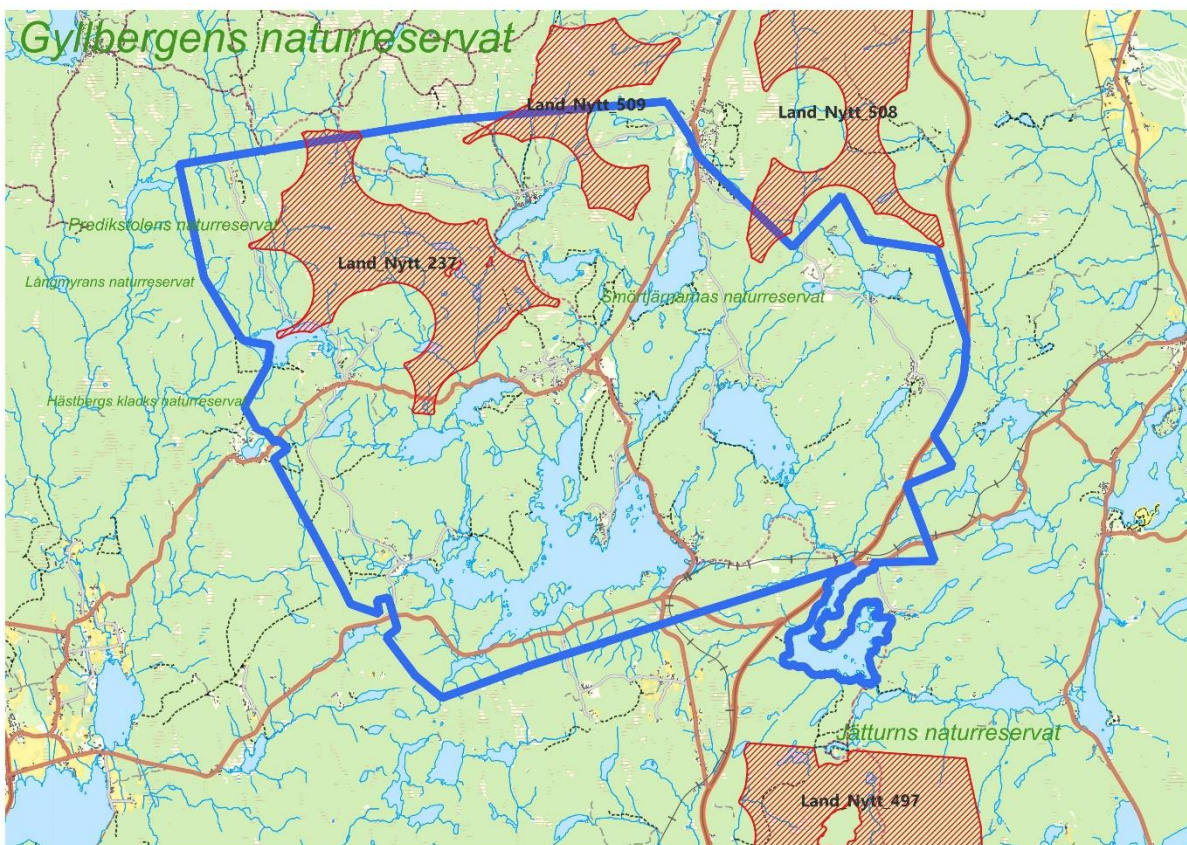
Samtidigt konstaterar Rämshyttans FVOF att vindkraften i sig inte skapar några varaktiga lokala arbetstillfällen i området. Efter etableringsfasen är den löpande sysselsättningen mycket

Datum
2025-12-18

begränsad, medan de negativa konsekvenserna för landskapsbild, naturvärden och upplevelsevärden är långvariga.

Exploatering med ytterligare vindkraft riskerar att slå undan den vildmarkskänsla som i dag utgör en central del av fiskevårdsområdets attraktionskraft. För Rämshyttans FVOF innebär detta att den grund som föreningen använder för att locka fisketurister och besökare försvagas eller försvinner, vilket i sin tur kan få negativa effekter på föreningens ekonomi, verksamhet och möjligheter att utveckla fisket som landsbygdsnäring.

Specifikt gällande Rämshyttans FVOF så kommer fiskevårdsområdet att drabbas direkt av fyra av de föreslagna områdena, varav tre ligger inom fiskevårdsområdet. De områden Rämshyttans fvof skulle drabbas av är Land Nytt 237, 497 och 508. Redan idag finns vindkraft utbyggd inom 237 men en ytterligare utvidgning av området skulle påverka de känsliga vattensystemen kring Storån, vilken är ett av enbart två vattendrag inom fiskevårdsområdet som hyser naturligt reproducerande öring. Även miljöerna kring ån är av vildmarkskaraktär och känsliga med planer på bildande av naturreservat.

Figur 1: Föreslagna riksintresseområden för vindkraft (röd streckade) som skulle komma att påverka Rämshyttans fiskevårdsområde (blå linje).

Datum
2025-12-18

Bedömning i förhållande till miljöbalken, vattendirektivet och den nationella omprövningen av vattenkraften

Rämshyttans FVOF bedömer att ökad korttidsreglering står i konflikt med flera centrala principer i miljöbalken, däribland försiktighetsprincipen och kravet på att verksamheter ska bedrivas så att skador på miljön förebyggs.

Vidare riskerar utvecklingen att försvåra uppnåendet av god ekologisk status enligt EU:s ramdirektiv för vatten. De hydromorfologiska förändringar som följer av korttidsreglering motverkar vattenförvaltningens åtgärdsprogram och kan försvåra måluppfyllelsen i berörda vattenförekomster.

Den nationella omprövningen av vattenkraften syftar till att förena energiproduktion med moderna miljövillkor. Rämshyttans FVOF anser att en energipolitik som samtidigt driver fram ökad korttidsreglering riskerar att underminera syftet med omprövningen och försvåra möjligheterna att nå verkliga miljöförbättringar i reglerade vattendrag.

Sammanfattande synpunkter och krav

Mot denna bakgrund anser Rämshyttans FVOF att:

- Energimyndigheten tydligare bör beakta vindkraftens systemeffekter på vattenkraftens reglering och dess miljökonsekvenser.
- Korttidsregleringens samlade påverkan på vattenmiljöer och fiskbestånd måste analyseras ur ett avrinningsområdesperspektiv.
- Ytterligare vindkraftsexploatering i områden med höga natur- och upplevelsevärden bör prövas med stor restriktivitet.
- Enerkipolitiska mål måste vägas mot miljöbalkens krav, vattendirektivets mål och möjligheterna att utveckla fisket som en hållbar landsbygdsnäring.

Rämshyttans FVOF anser att en långsiktigt hållbar energiomställning förutsätter att både direkta och indirekta miljöeffekter beaktas fullt ut och att lokala näringar och naturvärden inte ges en underordnad roll.

Ronnie Hermansson
Ordförande